

СОЦІАЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІЙ АСПЕКТ

МАТЕРІАЛИ
VI науково-практичної конференції
(23 квітня 2020 року, м. Черкаси)

**Міністерство освіти і науки України
Черкаський державний технологічний університет
Черкаське регіональне відділення Соціологічної асоціації України**

**СОЦІАЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ:
ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІЙ АСПЕКТ**

МАТЕРІАЛИ

**VI науково-практичної конференції
(23 квітня 2020 року, м. Черкаси)**

Черкаси 2020

УДК 1:37:316.3:33:504(063)

Соціальні та гуманітарні технології: філософсько-освітній аспект:
матеріали VI науково-практичної конференції (23 квітня 2020 року,
м. Черкаси) / Упор. Т. О. Дроздова. – Черкаси : ФОП Гордієнко Є.І., 2020. –
137 с.

У збірнику опубліковано матеріали VI науково-практичної конференції «Соціальні та гуманітарні технології: філософсько-освітній аспект», що охоплюють широкий спектр актуальних суспільних проблем, розглядають нові феномени соціального буття, пропонують шляхи виходу з кризових ситуацій сьогодення.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх зацікавлених.

Матеріали подано у авторській редакції

Упорядник: *Т. О. Дроздова*

Інвестиції в освіту та надання однакових можливостей для усіх громадян є важливим критерієм для оцінки успішності освітньої політики держави.

Наприкінці ХХ століття кількісне зростання освіти за рахунок збільшення чисельності закладів освіти та учасників освітнього процесу, показників зарахування до вишів та популяризації як шкільної так і вищої освіти набуло глобальних масштабів. Тим не менше, у деяких країнах якість освіти оцінити важко. Оскільки кількісне розширення формальних можливостей для отримання освіти не гарантує її якості. Країни без значної фінансової підтримки освітньої галузі залишаються слабкими, в той час як країни, де освіта є пріоритетною галуззю для інвестицій, вважаються передовими. Це свідчить про те, що освіта є рушійною силою розвитку країни і вирішальним фактором, що визначає її майбутнє. І кожна країна реалізує освітню політику в залежності від рівня свого розвитку.

Список використаних джерел

1. Organisation for Economic Co-operation and Development (2019), Education at a Glance 2019: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/f8d7880d-en>
2. Державна служба статистики України: офіц. веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.04.2020).
3. Реформа освіти та науки. Кабінет Міністрів України: офіц. веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti> (дата звернення: 20.04.2020).

Олег Марущенко

*Харківський національний медичний університет
м. Харків*

«ПОСТКАРАНТИННА» ОСВІТА: КОНТУРИ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Пандемія, викликана коронавірусом COVID-19, очевидно, вже змінила (і ще змінить кардинально) соціальний світ, і освіта, звісно, тут не є виключенням. Переживши зупинення традиційного навчального процесу, яке за своїми масштабами та тривалістю може зрівнятися хіба що з аналогічними «локаутами» часів Другої світової війни, освіта наразі перебуває в стадії прийняття та осмислення цієї нової реальності. Проте якщо у середині ХХ століття згадана війна суттєво не змінила самих підвалин освіти (після

тривалої перерви педагоги та учнівство просто повернулися до виконання своїх звичних ролей, не відбулося і різкої модернізації освіти), то нинішній форс-мажор, завдяки вимушеному активному використанню інформаційних технологій, зачепив саму «серцевину» освіти – навчання та пов'язану із ним двосторонню комунікацію тих, хто навчає, і тих, хто навчається.

Оголошений у більшості країн світу карантин з подальшим масовим переведенням освіти у дистанційний формат виявилися тригерами стрімких змін у сприйнятті самого процесу навчання, специфіки взаємодії в рамках педагогічного процесу. І весна 2020-го року увійде в історію як фактичний «вододіл» між колишньою та новою освітніми моделями, коли утвердилася онлайн-реальність, що стала дієвою альтернативою звичній формі освіти. І з нею відтепер просто не можна не зіставляти раніше набутий освітній досвід, шукаючи між двома моделями спільне та відмінне, прогресивне та (відтепер) «мертве».

Так, наприклад, стало очевидно, що для того, аби навчатися, необов'язково щодня відвідувати заклади освіти та годинами просиджувати за партами на незручних стільцях.

Виявилось, що в он-лайні можна знайти чимало «скарбів»: так педагогічна спільнота дізналася про існування якісного онлайн-контенту з усього спектру предметних профілів, навчилася ним користуватися, опанувала технології дистанційного навчання.

Натомість, завдяки виходу процесу викладання в он-лайн та на телебачення, безпосередніми свідками роботи педагогів стала величезна кількість людей, які в умовах традиційної освіти за жодних обставин не отримали б такої можливості. Фактично вперше була порушена «сакральність» педагогічного процесу: педагоги, як виявилось, теж можуть помилятися, а рівень викладання, особливо в умовах нових викликів, почасти балансує на межі професійної придатності.

На «викладацький цех» очікували й інші неприємні відкриття. Справжнім шоком для багатьох стало те, що педагогічні методи, які десятиліттями відпрацьовувалися у класах та аудиторіях, є абсолютно безсилими в он-лайні (при цьому усвідомлення цього факту далеко не завжди, на жаль, спонукало до пошуку нових, більш дієвих, методів).

Викладачі, які традиційно вибудовували власну комунікацію зі здобувачами освіти «вертикально», тобто з позиції влади та домінування, очевидно програли в очах тих, хто навчається, особливо на тлі інших колег, чії партнерські взаємини з учнівством, навпаки, стали запорукою ефективного онлайн-навчання (випадки, коли саме завдяки такому партнерству педагоги навчилися якісно працювати он-лайн, не є рідкістю).

У відверто програшній позиції опинилися ті викладачі, які були категорично проти використання в освітньому процесі гаджетів, усіляко опиралися впровадженню в освіту сучасних інформаційних технологій.

Зрозуміло, що «посткарантинна» освіта не перетвориться на суто віртуальний проєкт, адже при всій ефективності онлайн-занять дистанційна форма має свої обмеження. Так, наприклад, її якість прямо залежить від рівня технічного оснащення освітнього процесу та наявності якісного і стійкого інтернет-зв'язку (очевидно, що перевагу тут матимуть мешканці більш «дигіталізованих» великих міст, а також люди з принаймні середнім достатком). Онлайн-навчання само по собі значно ускладнює налагодження емоційного контакту з учнівством, не дає можливості викладачу повною мірою відслідковувати реакції присутніх на хід заняття, ставить під загрозу контроль за дотриманням академічної доброчесності (наприклад, з'являються складнощі із забезпеченням виконання завдань кожним здобувачем освіти персонально та виключення плагіату).

Натомість, очевидно, що «посткарантинна» освіта активно набуватиме гібридної, тобто змішаної, форми, і з кожним роком цифризація освітнього середовища буде лише поглиблюватися. Цей невідворотний процес висуватиме все більш жорсткі вимоги до викладацької діяльності – «в ціні» будуть значно більша відповідальність викладача за процес та результати освітньої діяльності, гнучкість до пошуку нових ефективних форм роботи. Стати висококласним викладачем означатиме не тільки бути «на ти» з сучасними інформаційними технологіями (і абсолютно очевидно, що треба вміти працювати і з хмарними технологіями, і з віртуальною реальністю), а й володіти «цифровою дидактикою» (новітніми методами організації онлайн-навчання), бути, передусім, не транслятором знань, а фасилітатором, який допомагає кожному здобувачу освіти знайти свою власну траєкторію опанування необхідних компетенцій, навчить вчитися, успішно протистояти викликам та ефективно адаптуватися до умов, що постійно змінюються.

*Тетяна Боровик, Таміла Залозна
Черкаський державний бізнес-коледж
м. Черкаси*

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ

Сучасні тенденції розвитку освіти вимагають реформування, вдосконалення та побудови освітньої парадигми, яка суттєво змінює підходи